

Biedrības «Zemnieku saeima»

Valdes ziņojums par organizācijas darbību 2023. gadā

2023. gada “spēles laukums” ir bijis ļoti plašs, un gads – dramatiski aktīvs. Viena gada laikā ir bijis jāstrādā ar 3 ministriem, jāpārdzīvo bargas salnas, sausums, tālāk krusa, vētra un lietavas. Šīs visas saimnieciskās nedienas notika paralēli Eiropas zaļās politikas tālākai virzībai, un lērumam neļēdzību Latvijas politikā un Latvijas stratēģiskajā plānā.

Darbs ar nacionālo politiku

Ņemot vērā rokādes valdībā, 2023. gadā **Saeimā** iepriekšējo 7 lauksaimnieku vietā, palika tikai 5 lauksaimnieki, turklāt, 3 no tiem mūsu biedri – Jānis Grasbergs, Edgars Putra un Mārtiņš Felss. Tomēr, tas neatcēla mūsu aktīvu darbu Saeimā un dažādās Saeimas komisijās :

- Tautsaimniecības (ceļu satiksmes likums, medību likums, zemes iegādes kritēriji, dzīvnieku aizsardzības likums, enerģētikas jautājumi, utt.)
- Budžeta komisija (PVN, IIN, Lauksaimniecības likums)
- Ilgtspējīgas attīstības komisija (Enerģētika, nodarbinātības jautājumi, zaļais kurss)
- Izglītības un zinātnes komisija (Profesionālās izglītības likums)
- Eiropas lietu komisija (zālāju atgriešana, krievijas imports, dabas atjaunošanas regula, u.c.)
- Citas komisijas, kurās darbs noticis mazāk intensīvi.

Ļoti daudz tika strādāts ne tikai ar Saeimu, bet arī **Ministru kabinetu**:

- Ministru kabineta sēdes: Tiešmaksājumu noteikumi, Samazinātais PVN, enerģētikas jautājumi, ārkārtas situācija nozarē, situācija ar stratēģisko plānu, u.c.;
- Regulāras tikšanās ar Ekonomikas ministriju, Finanšu ministriju, VARAM ministriem un Satiksmes ministriju, lai risinātu plašu jautājumu spektru – elektroenerģija, dzelzceļš, PVN, krievijas imports, aizsargājamās dabas teritorijas, valsts atbalsts, utt.
- Kopumā pērn 58 reizes esam tikušies ar Zemkopības ministriju, 4 ar Satiksmes ministriju, 5 ar Ekonomikas ministriju, 2 ar Ārlietu ministriju, 2 ar Rīgas domi, 5 ar VARAM, un 2 ar Tieslietu ministriju.

Tomēr, ir skaidrs, ka primāri mūsu darbs ir noticis **Zemkopības ministrijas** iekšienē, kur, ārpus sadarbības ar veseliem 3 ministriem gada laikā, neskaitāmās sanāsmēs ir risinātas vairākas šauras lauksaimniecības nozares problēmas. Pērnā gada laikā neskaitāmas reizes (pāri 100) esam piedalījušies dažādās ZM tehniskajās darba grupās, vairāk nekā 4 konsultatīvās padomes sēdēs, un vairāk nekā 40 reizes esam tikušies ar padotības iestādēm (LAD – 11; VAAD

– 8; VMD – 6; PVD, DAP-4, VZD – 3; VTUA – 5, ALTUM – 3; u.c.;). Papildus, esam pārstāvēti arī ZM Krīzes vadības grupā, KLP tematiskajās grupās, Valsts lauku tīklu padomē, u.c.;

Nacionālā līmenī 2023. gadā panāktas vairākas lietas:

- Agresorvalstu graudu un lopbarības aizliegums
- Saglabāts atbalsts 2023. gadā apdrošināšanas polišu segšanai
- 2023. gadā saglabāts atbalsts kredītprocenu dzēšanai
- Izveidota ALTUM apgrozāmo līdzekļu programma
- Atcelts biodegvielas pieaugums līdz 2023. gada beigām
- Traktoros atļauts vadīt ar automašīnu vadīšanas tiesībām
- 12% PVN augļiem, ogām un dārzeņiem
- Ātrāka dīzeļdegvielas limitu piešķiršana 2023. gadā
- 2023. gadā - mazajiem lauksaimniekiem, IIN maksātājiem, subsīdijas joprojām netika apliktas ar IIN
- Panākts turpinājums zosu letālajai atbaidīšanai
- Panākta atļauja autotransporta kustībai Rīgā ražas novākšanas laikā 2023. gadā
- Panākta graudu vagonu pieejamība 2023. gadā
- U.c.

Darbs ar politiku Eiropas Savienībā

Eiropas Savienībā primāri strādājam, kooperējoties ar Baltijas, Ziemeļvalstu un citu valstu kolēģiem, caur vienotu organizāciju **“COPA-COGECA”**. Mūsu eksperti aktīvi piedalās vairākās COPA-COGECA darba grupās – KLP, Lauku attīstība, Tiešmaksājumi, Zaļināšana, Liellopi, Starptautiskā tirdzniecība, tirgus veicināšana, graudaugi un eļļas augi, vide, u.c.; Šajās darba grupās mūsu galvenais uzdevums ir panākt Latvijas lauksaimniekiem interesējošo jautājumu iekļaušanu kopējā COPA-COGECA pozīcijā, piemēram, par tiešmaksājumu izlīdzināšanu, zaļā kursa mērķu izpildi, ņemot vērā valstu jau esošo “zaļumu”, ilggadīgo zālāju atjaunošanas problemātiku, u.c.;

Ārpus darba COPA-COGECA, izvēšam arī aktivitātes paši – esam tikušies ar Latvijas atašējiem (2x), Igaunijas un Lietuvas pārstāvniecību Briselē (2x) tikušies ar lauksaimniecības komisāru (3x), tikušies ar zaļā kursa komisāru Timermani (1x), tikušies ar tirdzniecības Komisāru Dombrovski (3x), vides komisāru (1x), un Latvijas Eiroparlamenta deputātiem (8x). Uzdevums vienkāršs – gan komisāriem, gan deputātiem konstanti un argumentēti atgādināt par Latvijas un pārējo Baltijas valstu īpašo situāciju saistībā ar dažādiem zaļā kursa mērķiem.

Līdzīgi kā Latvijā, arī Briselē, regulējumu neizstrādā paši komisāri, bet gan ierēdņi, tāpēc, aktīvāk nekā iepriekš esam tikušies ar vairākiem no ģenerāldirektorātu vadošajiem ierēdņiem, piemēram Claire Burry, kura atbildīga par pārtikas drošumu, AAL mazināšanu, un citiem ar zaļo kursu saistītiem jautājumiem, vai Wolfgang Burtscher, kurš atbildīgs par kopējo lauksaimniecības politiku. Bieži vien, jūtot, ka ar runāšanu vien nepietiek, saprotam, ka atsevišķi cilvēki ir jāatved uz Latviju, lai parādītu to, kā dažādas politikas ietekmēs tieši Latvijas lauksaimniekus. Nedēļu pirms balsojuma par glifosāta pagarināšanu, un SUR regulas tālāku virzību, kopā ar ZM mums izdevās uz Latviju atvest Claire Burry, kuru gan aizvedām uz vairākām vietējām saimniecībām, gan izstāstījām Latvijas īpašo situāciju AAL sakarā. Pērn noorganizējām

arī COPA-COGECA ģenerālsēdētāja Pekka Pessonen vizīti Latvijā, lai aprunātos par Eiropas Zaļo politiku un krievu graudu importu, papildus arī uzņēmām pie sevis Zviedrijas lauksaimnieku kameras valdi.

Visbeidzot, lai Baltijas lauksaimnieku balss nepazustu starp citu valstu lobijiem, aktīvi esam kā runātāji piedalījušies dažādās konferencēs – digitalizācija, Eiropas Komisijas lauksaimniecības “outlook” konference, OECD konference, COPA konferences, u.c.;

2023. panāktais Eiropas Savienībā:

- 2023. gadā nebija jāievēro 4% atmatas prasība, tajā drīkstēja sēt kultūraugus
- Sadarbībā ar ZM, tika “nodzēsti” ugunsgrēki saistībā ar slīpumu sēju un ilggadīgajiem zālājiem
- Samazināts lopkopības saimniecību loks, uz kurām attiektos jauna industriālo emisiju direktīva
- Pilnībā atcelta SUR regula – regula, kas uzliktu par obligātu pienākumu lauksaimniekiem mazināt AAL lietojumu
- Izcīnīts glifosāta atļaujas pagarinājums uz vēl 10 gadiem
- Panākti atvieglojumi 2024. gada prasībai par 4% atmatu
- Uzsākts darbs pie nākotnes (2027+) politikas izveides
- Lauksaimniecība lielā mērā izklāuta no taksonomijas regulas,
- U.c.;

Nozaru jautājumi

Liela daļa Zemnieku saeimas resursu ir investēti arī tajā, lai cīnītos par atsevišķiem nozaru jautājumiem, sniedzam ieskatu dažos no nozariskajiem jautājumiem:

Lopkopības nozare:

- Sanāksme Valmierā ar ministru Šmitu, lai meklētu risinājumus lopkopības problēmām
- Dalība ZM darba grupās par slimību izskaušanu
- Iekšējās ZSA piensaimnieku sanāksmes par situāciju nozarē
- Sanāksme ar ES valstu lauksaimniekiem par vilku postījumiem
- Sanāksmes par piena ilgtermiņa līgumiem
- Piensaimnieku pieredzes apmaiņas brauciens pa Kurzemes saimniecībām
- Semināri DESIRA un CODECS projektu ietvaros par digitālo mārketingu liellopu nozarē,
- Pieredzes apmaiņas braucieni uz Azerbaidžānu, Uzbekistānu, un Somiju Breedexpo ietvaros
- Darba grupas par antibiotiku lietošanas mazināšanu
- LDC, CILDA problemātika

Augkopības nozare:

- Darbs pret 1km AAL iniciatīvu
- Pētniecības un inovāciju projekti SEG emisiju mazināšanā, barības vielu noplūžu mazināšanā
- Meliorācijas jautājumu risināšana
- Komunikācija ar padotības iestādēm (VAAD, LAD) par problēmsituācijām

- VAAD LIZ PS problemātika

Dārzenkopības jautājumi:

- Milzīgs darbs pie 5% PVN
- Tikšanās ar prezidentu, ministriem, frakciju pārstāvjiem
- Darbs ar mazumtirgotājiem, pie īpatsvara palielinājuma

Projekti

Lai izpētītu un atrastu labākos risinājumus dažādu vides un klimata problēmu risināšanā, Zemnieku saeima ārkārtīgi aktīvi iesaistās dažādos pētniecības projektos.

2023. gadā strādājām 13 projektos – Mednis, LIFE GoodWater IP, CODECS, NOVASOIL, ESA, OPER8, AgriDataValue, LIVET, BreedExpo2, Ilgtspējīga skābbarība, CINURGI, BASCIL, NENUPHAR). Projektu ietvaros izdevies noorganizēt arī vairākus pieredzes apmaiņas braucienus uz Azerbaidžānu, Uzbekistānu, Somiju, Igauniju un franciju. Projektu ietvaros turpinām arī ZSA GEO iniciatīvu – digitālo karti ar dažādiem, saimniecībā noderīgiem karšu slāņiem. Bez jau nosauktajiem projektiem, mēs arī aktīvi strādājam pie jaunu projektu iesniegšanas.

Komunikācija ar biedriem un sabiedrību

Zemnieku saeima ir vadošais lauksaimnieku viedokļa nesējs. Kopumā pērn medijos esam pieminēti 1421 reizi, 373 reizes radio, 123 reizes TV, digitālajos medijos 668 reizes, un drukātajā presē 326 reizes. Lai padarītu savu balsi vēl skaļāku, mēs :

- Attīstām savus sociālos tīklus. Facebook esam sasnieguši 7100 sekotājus, attīstām arī savu Instagram profilu
- Aktīvi komunicējam ar biedriem 7 Whatsapp grupās
- Piedalāmies dažādos projektveidu pasākumos, piemēram, LAMPA; Saimnieks, zeme valsts; Zemes stāsti, Atspēriens izaugsmei, utt.;
- Vismaz 3x gadā izsūtām biedru žurnālus, katru nedēļu izsūtām biedru ziņu
- Turpinām savu aktīvu līdzdalību Apvienībā par ilgtspējīgu lauksaimniecību un lauku vidi
- 16 reizes esam tikušies ar valdi, gan paplašinātā, gan nepaplašinātā sastāvā
- Organizējam seminārus un lekcijas biedriem (12)
- Piedāvājam veselības apdrošināšanu (izmanto 166 biedri)
- Organizējam pieredzes apmaiņas braucienus, Traktordienas, lauksaimnieku auto dienas, u.c.;
- Gada noslēgumā – ZSA balle

2023.gada ieņēmumi un izdevumi

Organizācija 2023.gadā strādāja ar 660700 EUR ieņēmumiem un 845111 EUR izdevumiem. No ieņēmumiem 24% veidoja biedru naudu maksājumi un 56% dažādu projektu finansējums. Attiecīgi, izdevumos lielākās pozīcijas ir projektu ieviešanas izdevumi – 58% un algas biedrības darbības nodrošināšanai 21 %.